

A detailed microscopic image of a mite, showing its eight legs and body structure. The mite is brownish and has a star-like pattern on its back. The text 'Päätöit' is overlaid in large, bold, black letters, with a semi-transparent reflection of the same text below it.

Päätöit

Sisällys

Mitä ne ovat?	3
Miten ne tarttuvat?	4
Miten ne oireilevat?	4
Miten täitartunta hoidetaan?	5
Täishampoo	6
Täikampa	6
Voiko täitartuntoja ehkäistä?	7
Milloin lääkäriin?	7

Mitä ne ovat?

Päätäit ovat noin 2-4 mm pitkiä, leveitä ja pitkulaisia eläimiä. noin 30 sekuntia. Yksikin päätäi riittää tartuntaan, jonka munista kuoriutuu poikasia noin viikon kuluessa ja nämä yksilöt kehittyvät aikuisiksi ja lisääntymiskykyisiksi noin kahdessa viikossa. Eliniän aikana täit munivat noin sata munaa, päivän aikana noin 3-4 munaa, jotka se kiinnittää tiukasti hiustyveen. Toisin kuin hilse, ne eivät liiku. Munat ovat rusehtavia ja mannaryynimäisiä, noin yhden millimetrin mittaisia. Kaikki munat eivät kuitenkaan kuoriudu. Päätäit elävät hiuspohjassa ja imevät verta ravinnokseen.

On hyvä huomioida, että täitartunta **ei ole** merkki huonosta hygieniasta.

Miten ne tarttuvat?

Tarttuminen ihmisestä toiseen vaatii suoran kosketustartunnan, esimerkiksi kamman, harjan tai tekstiilin välityksellä, kuten esimerkiksi pipo. Täit eivät hypi tai lennä, vaan leviävät ryömimällä, esimerkiksi lasten leikkien yhteydessä. Näin esimerkiksi yhteistä hiusharjaa ei nykyisin pidetä merkittävänä tarttumistienä. Tartunta kestää noin 30 sekuntia. Yksikin päätäi riittää tartuntaan.

Miten ne oireilevat?

- Kutina ja siitä johtuva raapiminen
- Pistemäiset ja punoittavat jäljet päänahassa
- Imusolmukkeiden turpoaminen infektiol alueella

Täiden mielipaikkoja ovat korvantaustat ja niska, joista niitä kannattaa etsiä täitartuntaa epäiltäessä.

Miten täitartunta hoidetaan?

Täit hoidetaan irrottamalla ne fyysisesti, sekä käyttämällä kemikaalihoitoa. Hoito koostuu siis molemmista.

Kutinaoiretta voi lievittää tarpeen vaatiessa antihistamiinilla tai paikallisella kortikosteroidihoidolla.

Kodissa riittää tavallinen imurointi ja viimeksi käytössä olleet hatut, vaatteet ja liinavaatteet voi pestä yli 55 asteen lämpötilassa. Lemmikkieläimiä ei hoideta, sillä täi on ihmisen loinen.

Kouluun ja päiväkotiin tulee ilmoittaa tartunnasta.

Täishampoo

Täishampoita on saatavissa apteekista ilman reseptiä. Niiden vaikuttavina aineena toimii joko permetriini ja malationi. Näiden toiminta perustuu siihen, että ne lamaavat loisen hermoston ja tuhoavat sen sisältä päin. Jotta munat tuhotuisivat, käsittely tulee toistaa viikon kuluttua.

Dimetikoni-valmisteen teho perustuu täiden ja munien tukahduttamiseen. Valmiste on myrkytön, eivätkä täit kehitä sille samalla tavalla vastustuskykyä, kuten permetriiniin ja malationiin.

Täikampa

Täit kammataan käyttämällä tiheää täikampaa. Kampaamisen helpottamiseksi hiukset kannattaa kostuttaa ja käsitellä hoitoaineella, jotta takut eivät haittaa kampaamista. Kamman mukana irronneet täit irrotetaan kammasta.

Voiko täitartuntoja ehkäistä?

Pipot ja kaulaliinat tulisi varmuuden vuoksi säilyttää aina takin hihassa, vaikka tartuntariski pelkästään niiden ollessa lähekkäin, on vähäinen. Hiusten kosketuskontaktia on hyvä välttää. Hiuksia harjatessa tulisi käyttää vain omaa kampa tai harjaa ja muilta lainaamista olisi hyvä välttää.

Milloin lääkäriin?

Lääkäriin on syytä mennä, jos itsehoito on toteutettu huolella, mutta tartunnasta ei siitä huolimatta pääse eroon. On syytä huomioida, että tyhjät munankuoret eivät ole merkki epäonnistuneesta hoidosta.

Lääkäri voi häätöön määrätä oraalisen tablettimuotoisen ivermektiinin.